

Dar apie velnią

(Tęsinys)

— Bet paklauskite! Dievaži, tai tik atsitiktinis sutapimas... aš fantazavau, ir tiek! — Jūs fantazavote? Aš tuo netikiu. Bet sutikime — taip, jūs tik fantazavote. Kaipgi jūs drįstate fantazuoti taip nevykusiai, jog jūsų fantazijos sutampa su tikrove? Ar jūs žinojote, kad yra kalbama, jog jūs esate parašęs savo apsakymą apie velnią, užsakius ir pasikatinus literatūros fondui, kuris nori, kad visi rašytojai su teiktu teisę leisti jų veikalus jam, fondui, o ne žmonoms ir vaikams? Ar jūs žinojote, kad žmonės taip mėgsta fantazuoti ir kad jis fantazuoja visuomet su didesniu noru, kaip kad galvojote?

Aš ilgai įtikinėjau jį, kad istorija „apie velnią“ tik mano fantazijos vaisius, bet jis netikėjo manimi. Paskui, rodos, patikėjo. Ir tai jis pamokė mane atsipašyti tave, skaitytojų, dėl mano atsitiktinės apgaules ir papasakoti apie tikrą, padorų velnią...

Aš atsipašiau. Dabar aš noriu papasakoti apie gerą velnią. Prisiekiu, kad griežtai laikysiuos faktų, o gero velnio buvimą patvirtina Lesažas ir kiniečių legenda apie Cin-giutongą.

Visa tai įvyko naktį prieš tris karalius. Buvo atlydis; galtvės buvo sklindinos tiršto, balto kaip pienas rūko, kuris dengė namus vienus nuo kitų ir savo apdangaluose slėpė visa — ir gera, ir bloga. Aplink rūko apgaubtus žibintus susidarė drumzlinos fantastinės šviesos dėmės, ir — be spindulių, be judesio — jos laikėsi ore, neapšviestas žemės. Tvankios, drumzlinos bangos savo negyvu nejudrumu žadino nusiminimą; žmonės pasirodydavo ir išnykdavo jose kaip vaiduokliai: atrodė, kad visi garsai buvo atidrekę, prisilėgę, ir net varpo dūžiai, sunkūs nuo drėgmės, kurios jie buvo prisirišę, bejėgiškai ir greitai skendo rūke, niekam nieko nepasakę...

— O ilgesy, mano nimfa Egerija! Kaip aš džiaugiuos, kad guvus tavo glebėdavimų šaltis vėl gaivina mano nuvargusią sielą! Kaip andros debesys per vasaros kaitrą girdo palaiminta drėgme šią varginą žemę, visuomet ištroškusią žiedų, taip ir tu — o ilgesy! — drėkini vienišą mano širdį, ir nuo tavo gaivinamo dvelkimo joje pražysta mano neapykantos žiedai šiam ūkanotam, pusiau mirusiam gyvenimui, tiems besieliamis žmonėms, ju klusniems vergams.

Taip kalbėjo velnias, ir jo žodžiuose kiekvienas akylas žmogus ir karto, žinoma, pamatys, kad velnias buvo dekadentas ir Nitšės šalininkas, — vadinasi, ne tik tikrai egzistuojantis, bet ir pats madingasis

velnias. Jis ėjo per rūką gatve ir ieškojo namų, ties kurių anka nebūtų kreida nubrėžto kryžiaus.

„Kaip bloga pasidarė žemėje, — galvojo jisai. — Man visai nėra kas veikti joje — nėra nė sielos, vertos dėmesio. Baisiai nekūrybingi liko žmonės, tokie neįdomūs ir smulkūs, kad net šlykštu... Ypač dabar, kai jų tarpe su nauja jėga klesti asmeninio tobulėjimo ir kovos su aistromis teorija. Kvailiai! jie tariasi dar turį aistrų, kai jiems teliko vien gašlumas... Bet štai langelis, nesaugojamas kryžiaus nuo mano vizito, — įėjau! Gal būt, pamatysiu ką nors įdomaus...“

Velnias virto snaige ir, ilėkęs pro langelį į kambarį, tykliai nukrito ant palangės.

Prie lango stovėjo stalas, o už stalo sėdėjo Ivanas Ivanovičius Ivanovas. Pagal savo sielos sandarą jis buvo „inteligentiškas“ žmogus, o jo profesiją sudarė siekimas dvasinės tobulybės, kurią jis kas parą sau ir diegdavo, ilgai kalbėdamasis su pažįstamais ir skaitydamas išganingas knygas. Kadangi visa tai vyko trijų karalių išvakarėse, Ivanas Ivanovičius, sėdėdamas už stalo, balansavo tai, kas buvo pergyventa per praėjusias dvi savaites, ir buvo įsigilinęs į patį save. Žmogus, paskendęs savęs stebėjime, visuomet truputį pavėluojamas, ir todėl Ivanas Ivanovičius nepastebėjo nei snaigės, įlėkusios pro langelį, nei to, kaip ji virto mažu velniuku.

Užmerkęs akis, Ivanas Ivanovičius nusiminęs žiūrėjo į paveikslėlį, kurį jis kartą buvo matęs kažkokiam žurnale ir dabar atkūrė savo atmintyje: paveikslėlis vaizdavo didžiulį aštunkojį, kuris rijo vėžį, stipriai apkabinęs jį savo čiuptuvais.

„Štai ir aš, — mąstė Ivanas Ivanovičius, — štai ir aš — kaip šis vėžys, o gyvenimas kaip aštunkojis čiulpia iš manęs mano syvus. Aš stengiuos įveikti jo pragaištingą įtaką, aš noriu nugalėti savo aistras, o jis čiumpa mane savo kibiais ir baisiais čiuptuvais ir tempia ten, kur kunkuliuoja bakchantų orgijos, kur žmogui bunda gyvutys, kur jame gęsta viskas, kas yra skaištu... Aš turėčiau paskirti visas savo jėgas, visą savo protą sąvęs auklėjimui tokia asmenybe, kuri reaguoja kaip aidas į visus... kilnius, sielą taurinančius būties išpūdžius... aš turėčiau būti drąsus savo teisių, sutremptų asmenybės teisių gynėjas... ir užuot visa tai daręs... aš tris kartus buvau kaukių baliuje... buvau restorane ir net... pažėminau moterį!...“

... Tegu ji ir graži! Dieve, kaip ji graži! Bet vis dėlto ji — kito žmona... Svetima žmona... kaip tai žema iš mano puės!

... Nors, tiesą sakant, ji ne visai man svetima... Ji — Jęgoro žmona, o Jęgoras — mano senas draugas, mano širdies draugas... ta-ai! Gal būt, ši aplinkybė šiek tiek švelnina mano kaltę, bet vis dėlto, vis dėlto... Gera dar, kad aš visuomet pripažįstu savo ydas, tai kelia mane mano akyse... tai labai paguodžiala... Be-et velnias! kad aš galėčiau išrauti aistras iš savo širdies!“

— Jūs pamėginkite, — pasigirdo mandagus balsas. — Jei norite, aš galiu jums čia padėti...
Ivanas Ivanovičius greitai pakėlė galvą ir krūptelėjo: pa-

matęs velnią, visuomet krūptelėsi.
— Atsiprašau... aš nepasitebėjau, kaip jūs įjote... Jei neklystu — turiu garbės matyti... velnią?
— Tikrai taip, — pasakė velnias.
— Hm... hm... kam turite būti dėkingas už malonumą?..
(Bus daugiau)

APLANKYK TSSR SPECIALIAI ŽEMOS KAINOS
17-kos dienų EKSKURSIJOMS tiesioginiai jetu į MASKVĄ

COSMOS GRUPĖS
ISVYKSTA KAS MĖNESĮ
PAVIENIAI VYKSTA KASDIEN

LANKYK MIESTUS arba APLANKYK savo GIMINES Smulkiau informuokis

COSMOS TRAVEL BUREAU
45 W. 45 Str., New York 36, N. Y.
Tel. Circle 5-7711

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Prieš siųsdami
DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR
per kurią nors firmą,
Pasiklauskite patys sąvęs
apie sekančius dalykus:

1. Ar firma patikima?
2. Ar ji tai įrodė?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurį

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
SKYRIŲ

716 Walnut Street PHILADELPHIA 6, PA. WALnut 5-3455	1991 Broadway NEW YORK 23, N. Y. LYceum 5-0900	263 Market Street NEWARK 2, N. J. MARKet 3-1968
4102 Archer Ave. CHICAGO 32, ILL. FRontier 6-6399	6446 Michigan Ave. DETROIT 10, MICH. TASHmoo 5-7560	390 W. Broadway S. BOSTON 27, MAS. ANDrew 8-8764
1313 Addison Road Cor. Superior & 71 St. CLEVELAND 3, OHIO UTah 1-0807	693 Hudson Ave. ROCHESTER 21, N. Y. BAker 5-5923	346 Third Ave. PITTSBURGH 22, PA. GRant 1-3712

851 Hollins Street, BALTIMORE 1, MARYLAND. MULberry 5-5787.
979 So. Broad Street, TRENTON, N. J., EXport 4-8085
174 Tilghman Street, ALLENTOWN, PENNA. HENlock 5-2069
202 Second Street, LAKEWOOD, N. J., FOXcroft 3-6621

Greit atgabėnkite savo siuntinius PAS mus, ir mes greit ISSIŪSIME juos!

(Bus daugiau)

Naujienu Antroji Dalis

NR. 540 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE Copyright 1960
CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA
(Tęsa)

Vėliau choras atmetė ilgą draugijos vardą ir atsisakė šventosios globos. Jis pasivadino Šv. Mykolo Parapijos Choru. Draugijos įsteigtą ir ilgus metus globotą knygyną atidavė Katalikų Federacijos skyriui. Knygų vertė buvo daugiau \$200.00. Pašalpa besirūpinanti draugija bažnyčios reikalams paskyrė daugiau \$500.00.

Parapijos 25 metų minėjimui draugija davė \$100.00; Šv. Kazimiero seserų vienuolynui \$100.00; Tėvų Marijonų Kolegijai \$100.00; Labdarųjų Draugijai davė daugiau negu \$800.00. Draugija pirkė Lietuvos Laisvės paskolos bonų už \$350.00.

1929 metais Draugijos pirmininku dar buvo Petras Sriubas, o sekretorium Antanas Rugienis.

Švento Rožančiaus Draugija

Šv. Rožančiaus Draugija buvo įsteigta 1905 m. balandžio 5 dieną. Tikslas Draugijos toks: pagelbėti Šv. Mykolo parapijai moraliskai ir „afiduoti prigulinciu garbę Šv. Marijai Panai.“

Kada ši parapija dar buvo jaunutė, visos draugijos narės turėdavo dalyvauti procesijoje, bet laikui bėgant šis nuostatas buvo pakeistas. Dabar procesijoje dalyvauja tik trys narės su vėliava.

Aušros Vartų Dievo Motinos Draugija

Ši pašalpinė Draugija įsikūrė 1907 metais. Sulenkėjusių lietuvių ir lenkų prižadai nuviliojo lietuvių Draugiją ir lenkų Šv. Trejybės parapiją, prie kurios lietuviai išbuvo iki 1916 metų.

1915 m. gruodžio 18 dieną lietuviai, palikę lenkiškas konstitucijas ir visus raštus, iš Šv. Trejybės lenkų parapijos persikėlė į Šv. Mykolo lietuvių parapiją. Persikėlus į lietuvišką parapiją, buvo išrinkta ir nauja valdyba: pirm. — M. Raudeliūnas, jo pagalbininku — V. Kaitulis, nutarimų rašt. — J. Kupčiūnas, finansų rašt. — L. Vasiūskas, išd. — J. Sapitavičius.

Liet. R. Kat. Sus. 16 Kuopa įsikūrė 1907 m. spalio 10 d. Pirmutinė valdyba buvo iš šių asmenų: Mateušas Vabalas, pirm.; Juozapas Naujokas, rašt.; A. Valančius, išd. Vėliau veikė Antanas Bacevičius, J. Vainauskas, A. Kumšlytis, V. Kazakevičius, M. Kregždienė ir kiti.

1907 metais įsikūrė Liet. Socialistų Sąjungos 81 kuopa. Ją suorganizavo P. Kaitis ir P. Galskis. Anksčiau jiedu priklausė prie 4-tos kuopos. Pirmas sekretorius buvo A. Žiugžda.

Siuvėjų Klubas

1908 metais pradėjo organizuotis lietuviai siuvėjai. Savo organizaciją pavadino Kraičių Klubas Savitarpinės Pašalpos. Organizatoriais buvo Julius Mickevičius, Sakalauskas, Antanaitis ir kiti. Pirmas sekretorius buvo Julius Mickevičius. Klubo tikslas buvo pašalpa, pomirtinė ir kultūra.

1920 metais Klubas prisidėjo prie Chicagos Lietuvių Draugijos.

1908 metais įsikūrė Tėvynės Mylėtojų Draugijos 86 kuopa. Organizatoriai ir veikėjai: P. Kaitis, V. Česna, J. Mickevičius, Antanavičius, J. Andrijauskas ir kiti.

Liet. Socialistų Sąjungos 81 kuopos Vyrų Choras

L. S. S. 81 kuopos Vyrų Chorą suorganizavo Jonas Kaitis. 1909 m. kelias choro repeticijas padarė Vyšniausko bute, kur Kaitilis tada gyveno. Prisidėjus prie choro daugiau narių, repeticijoms pasiėmė svetainę.

1910 m. choro narių susirinkimas nutarė nuo kiekvieno nario imti po 10 centų į mėnesį ir Choro įzdą. Iš pradžių visas choro išlaidas padengdavo L. S. S. 81-ma kuopa. Vėliau pradėjo gyventi savarankiškai.

L. S. S. 81 kuopos Vyrų Chore pirmais nariais buvo šie lietuviai: J. Markus, Vincas Česna, V. Grinius, J. Mickevičius, Mantukaitis, J. Skurdas, V. Karalius, Lungevičius, M. Juodis, Zostarskis, A. Bedaukis, J. Buragas, B. K. Radriavičius, J. Lavūnas, J. Narbut, F. Mikulskis, B. Namajuška, Meilius, Danilevičius, Jonas Augustinavičius, J. Kuznickas, Bačiūnas, Palenčius, Giraitis, Tumėnas, Viščiulis, Antanas Miliauskas, A. J. Brazaitis, Jonas Kaitilis, J. Kalpokas, J. Tumosa, A. Karalius, A. Sidaravičius, P. Remeikis, V. Pačkauskas, K. Jamontas, A. Lekavičius, A. Juška, J. Šmolėtis, T. Dundulis ir W. Valiukas. (šias pavardes paėmiau iš protokolų knygos. Visi buvo užsimokėję 1910 metų mokesį).

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1. Vytauto Didžiojo Gimnazija... ir lygut laumė geratė... mē vaivorykstę būtų nuo padangės skliautų nuraškūs ir čia pat, prieš pat akis, pavėrus!

Bet atomo amžiuje reikia konkretumo (širdį nuslėpti faktų varžekliuos!) tai ir — „važiuojame!“

1915—1960 — bus 45 metai! Iš jų kone 40 kartu su maniškiais, mat, jau 1920 m. rudėnį bandžiau įstoti į V. D. gimnaziją. Bet gen. Želigowski sufrukdė. Toliau Dūkšto nenuvažiavau. Po metų (o ruduo buvo toks vėžinas ir nelėtas, kaip ir Neris palei Lukiškių aikštę!) tapau įrašytas į mokslius. Spėjau patekti į patį „darbmetį“: spalio 1 d. išmetė mūs mokslo židinį į gatvę. Ir lazdu pridėjo. Kai ką arkliais nutrypė. Tada būriu už miesto. Mokslas antu Vilniaus kalnelių. Ten užul Zvėryno. Paskui Arklių gt. Pas žydus. Kai pradėjom šv. Pilypo gt. Nr 12, klasės kvėpėjo dažais ir palitūra, o užu langų snigo — snigo — snigo...

Džiaugiuos, kad (ne-kiek pacypavęs) gavau „Naujienuoms“ prof. M. Biržiškos straipsnį apie pirmuosius V. D. gimnazijos metus. Ačiū skaitytojų ir savo vardu. Pirmosios lietuviškos gimnazijos pirmasis Direktorius! Atsimenu, per egzaminus į I klasę ne egzaminavo, bet teiravosi (tetrūko, kad būt paklausęs, kur mano žinomas pats brandusis lazdynas?!), o kai liepė parašyti vardą, kreidavo drėko rankose, bet užrašiau „Geronimas“. Ans G perbraukė, užrašė J ir už smakro papurtė: „Nebegrįši namo!“ Tai esą turįs pranešti tėveliui. Ir buvau išrašytas iš laukų laisvės, iš namų...

Ir kai 1922 m. sausio 21 d. palaukė nesulaukėm klasės auklėtojo ir lenkų kalbos mokytojo Andr. Rondomanskio, kažkaip visi kažko susimąstėm. Kažkas kitas atėjo. Ir kitą — trečią — anekeriopą dieną. „Išvėžė!“ — nuėjo žinia rūsti ir nesuprantama. Pasi-gedom (nesgi kažkaip susigyveno — susipratę buvom) auklėtojo, matematiko, direktoriaus (prof. Viktoro Biržiškos). Tamsią pusnėtą dieną klasėn įžengė aukštas linkterėjęs vyras. Taigi, šiek tiek pažįstamas! Mokyklos kooperatyvėlio vedėjas. Sako, kad ir inspektoriaus. Tylus. Tyla ir rimtini aplinką užduodantis. Naujasis direktorius — M. Šikšnys...

Pirmąjį Direktorių išvydom jau nuo žemės gerokai atšokę, kone į vyrus išėję, 1927 m. va-

sarį per dr. J. Basanavičiaus laidotuves. Jau buvo Rektorius. Klasės auklėtoją akis akinusitaukai „Zorza“ spaustuviėje (kai belaukiant, kada Vilnių perims Lietuva, ruošta informacinė spauda lenkų kalba; aišku, į spaustuvię įeinant pro langą, nes bolševikai visas spaustuves buvo užantspaudavę!).

Tiek metų, lygu vandenių Nerimi, nuplaukė — nusruvo. Bet ne viskas — ne viskas dingsta metų užvingyje, vai, ne viskas...

3. Jei sklaistyti metus, kaip knygos puslapius, ties 1925.9.30. regėti 7 pirmieji viešai — oficialiai ir pilnomis teisėmis baigę Vyt. Didž. gimnaziją. O kas ligi tolei?

Kai 1925.10.18 buvo minima gimnazijos dešimtmetis, pranešta, kad V. D. gimnaziją yra baigę 101 abiturientas. Bet čia pat 2 pastabos: a) iš 101 tik 19 beliko Vilniaus krašte, b) iš 19 likusių tik 7 legalėjo įstoti į Lenkijos valstybinius universitetus.

1927.4.17. Vytauto Didžiojo gimnazija gavo viešiasis lenkų valstybinių „B“ kategorijos gimnazijų teises. Kai į Vilnių atvyko garsusis vaivada Bocianskis, gimnazija vėl netenka teisių. Po ultimatumo padėtis negerėja. 1938 m. pabaigoje gimnazija gauna naują vardą: „Privatiniai koedukacinė Vytauto Didžiojo gimnazija ir liečūs su dėstomąja lietuvių kalba Vilniuje“. Tikėtasi atimtas teises atgauti. Taip ir prasidėjo II Pasaulinis karas.

Laikinasis Vilniaus Lietuvių Komitetas, besibaimindamas, kad gimnazija baigusieji Geronio rytojaus beieško Nepriklausomą Lietuvą, griežtai reikalavo sankcijų prieš bėgliaus. Sustoję, nes tepriklusdavo tuos, kuriems grėsė ilgg metų kalėjimas. Be to, kaip minėta, atsivėrė durys į Lenkijos, ypač jos okupuoto Vilniaus, universitetą.

Taigi, galima daryti bendrinės išvados. Ir taip,

1) iki 1938 m. pabaigos Vytauto Didžiojo gimnaziją yra baigę 420 abiturientų;

2) 1939 m. (prieš pat karą) aukštąjį mokslą ėjo 158 Vilniaus krašto lietuviai;

3) iki 1938-39 mokslo metų aukštąjį mokslą buvo baigę 69 Vilniaus krašto lietuviai (pagal profesiją: gamtos-matematikos 15; teisių ir ekon. mokslų — 15; medicinos — 12; agronomijos — 10; farmaceutikos — 1; dailės — 2; teologikone į vyrus išėję, 1927 m. va-

(Tęsinys 2 psl.)

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambl Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiaga gūsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI NR. 27 (104)

ŠIANDIENINĖ PAŽANGUMO PRASMĖ

Yra kuo džiaugtis liberalui: amerikietiškos atmosferos veikiami, net ir įskamieji liberalizmo priešai — kai kurie jaunieji studentai atetininkai — prisiskundžia liberalinėmis nuotakomis.

Nėra ko liūdėti ir matant, kad akademikai skautai — iš tradicijos, konvencionaliausių galimų principų organizacija — sprendžiant iš suvažiavimų aprašymų spaudoje, iš dvasiškai provincinio vis labiau virsta kultūriškai pažangiu sąjūdžiu.

Jeigu principai, kuriais tikima, plačiau paplinta, ir jeigu tikslai, dėl kurių kovota, tampa ir kitų priimti, — dėl to, kaip pastebėjome, tegalima džiaugtis.

Tačiau šis liberalizmo ir pažangumo suuniversalizmas iškelia kiek egzistencinį klausimą tiems, kurie specifiniai savo tikslu yra užsibrėžę liberalizaciją ir kultūriškai pažangumą. Jeigu mūsų principai tampa daugiau ar mažiau visuotiniai, ar užjstami, kas savito ir specifinio lieka?

Ką, pavyzdžiui, reiškia atstovauti pažangą, kai visi "pažangūs"? Kokia šiandienė tikro pažangumo prasmė, kuri liktų tiems, kurie iš principo, o ne iš imitacijos pažangą atstovauja?

Pažangumas, kai visi pažangūs, nesireiškia nei "pažangių" principų nuolatiniu deklaravimu, nei siekimu tų pačių "pažangių" tikslų, kurių, pagaliau, jau visi siekia. Pažangumas šiandien reiškia darbo rimtumą, nes ne tikslų skirtumas, o paviršutiniškumas ir galutinio asmeninio integralumo stoka šiandien charakterizuoja pažangumo imitatorius, iš šalies prisigėrusius laiko dvasios, bet širdyje maistingu kūrybos troškuliui nedegantius. (Tokie žmonės, gal būt, supopuliarina kultūrą, bet jie ją ir sumasina. Todėl kartais ir tenka prieš juos, nepaisant jų geros valios, išskelti mūšio vėliavą).

Kai visi pasirenka kultūrinę veiklą, šis pasirinkimas ne tiek veiklą pripildo kultūringumu, kiek sukelia kultūros infliaciją, sukandienindamas visas vertybes, ir tas, į kurias turėtų būti einama tikrai šventišku nusiteikimu.

Rimto darbo charakteristikos yra:

1. Gilesnis žvilgsnis.
 2. Asmeninio integralumo primatas prieš bet kokią doktriną. (Kodėl ir geriausiai kai kurių mūsų srovių galvotojai — išskyrus, gal būt, studento amžiuje — niekada negali prieiti stebinančių išvadų?)
 3. Kruopštesnis atlikimas turiniu ir stiliumi.
- Pažangumas šiandien matyti ne iš "globalinių" receptų, bet iš detalinio sąžiningumo, inspiruojamo rūpestio rimties — ir darbo reikšmingumo pajutimo.

Jaunimo tarpe ne konservatyvumas (jo nebedaug), bet paviršutiniškumas (kuris vyrauja) yra mūsų priešas. B. G.

ALGIMANTAS UZPALIS

LIETUVIŲ LAISVĖS KOVA

Septynerius metus Lietuvoj siautė žiauriausias partizaninis karas. Su didžiausiu atkakumu, nors ir išradingu kovėsi laisvės kovotojai, didvyriškumu prilygdami ir pralenkiami kovomis turtingos Lietuvos istorijos herojiškiausias žygius. Su šiuo partizaniniu karu lietuvių tauta pilnai prilygo labiausiai laisvę mylinčioms, daugiausiai dėl laisvės aukų sudėjusioms tautomis — suomiams, graikams, vengrams. Kol bus gyva lietuvių tauta, ji sa giliausia pagarba minės tos didingos ir tragiškos kovos didvyrius. Negalima taikyti tikslingumo mato tiems, kurie, išsisklaidžius iliuzijoms, pranykus vėliavai, apsisprendę mirti laisvais. Tačiau žiūrėdami, kad tauta išliktų gyva, kad galėtų vėl atgauti laisvę,

Išsaugoti tautos gyvybę

Didelį išpūdį pasaulini pa-

darė Indijos laisvės atgavimas, išsikovotas pasyvaus pasipriešinimo keliu. Šis kovos būdas ir dabar plačiai naudojamas Azijos ir Afrikos tautų išsivadavimo iš kolonistinės priespaudos gaivališkame sąjūdyje. Tačiau Lietuvos rezistencijos patirtis vaizdžiai rodo, kaip ribotos galimybės vesti pasyvaus pasipriešinimo kovą. Ji įmanoma tik tada kai politinės ar militarinės sąlygos arba ir moraliniai varžtai neleidžia priešui panaudoti kraštutinio teroro priemonės. Stiprus priešas visada gali pasipriešinimo sąjūdį pastatyti prieš pasirinkimą: kovoti ginklu, arba būti sunaikintam genocide kartu su visa tauta. Iš tikro visai aišku, kad dabar Tibete neįmanomas pasyvaus pasipriešinimas prieš kiniečius, kai žydai pasyvaus pasyvaus pasipriešinimo kovą su sovietais. Tačiau, kaip matome, šiuo metu okupantas, kaip ir dabar, turi būti sunaikintam genocide kartu su visa tauta. Iš tikro visai aišku, kad dabar Tibete neįmanomas pasyvaus pasipriešinimas prieš kiniečius, kai žydai pasyvaus pasyvaus pasipriešinimo kovą su sovietais.

Dabartinėse sąlygose tautai lieka tik vienas uždavinys — išlikti gyvai. Tai nėra taip jau paprasta, kaip pirmu žvilgsniu gali atrodyti. Tautos gyvybei gali grėsti trys pavojai: tautos individualumo užgesimas lėtu nutautėjimu, sunaikinimas genocide — planingomis žudynėmis bei deportacijomis ir, pagaliau, sunaikinimas karo atveju, beatodairiškai naudojant masinio naikinimo ginklus. Paskutinės problemos čia nenagrinėsime, nes ji reikalinga labai specializuotų militarinių, biologinių ir fizikos mokslo žinių.

Šiuo metu okupantas, visas savo pastangas nukreipęs tautiniam individualumui naikinti, komunistinės ideologijos priedangoj bando lietuvių tautą surusinti. "Tautinė forma, socialistinis turinys" — jo šūkis. Visa, kas rusiška, labai lengvai pripažįstama "socialistiška", gi kas lietuviška — vis lieka "buržuaziška".

Nežūrint intensyviai propagandos, visišką auklėjimo ir spaudos kontrolės, lietuviams surusėjimo pavojus nėra didelis. Su komunizmo išplitimu jo kaip rusiško nešėjo efektingumas žymiai sumažėja. Kai kiniečiai kuria savitą komunizmą, kai lenkams paliktas bent savitas valstybingumas, net ir komunizmo sužavėtam lietuviui turi kilti klausimas, kodėl lietuviai turi aktyviai sekti rusiškojo komunizmo keliu, kodėl Lietuva turi būti rusiškos Sovietų imperijos dalimi? Tiek rusų kultūra, tiek rusų tautinis charakteris lietuviams svetimi ir nepatrauklūs. Pagaliau, grubus ruso būdas kliudo jam sėkmingai kitas tautas surusinti, nes nutautinimo darbas reikalauja didelio subtilumo. Nutautinimo procesas labai lėtas, reikalingas eilės kartų pasikeitimo; dinamiskame pasaulyje gyvenant, vargiai Sovietų imperijai užteks laiko jį nekludomai užbaigti.

Žymiai didesnis planingo genocido pavojus. Lietuvis nelinkęs būti vergu. Carų imperijos priespaudoj kiekvienas lietuvių karta bandė ginklu nusikratyti pančias — 1812, 1831, 1863, 1905 metais. Vilties kibirkštis greit gali Lietuvoj uždegti gaisrą. Gi nepasisekęs sukilimas gali išsauti masines žudynes, deportacijas ir krašto kolonizaciją, kurie atneštų mirtį tautai. Norint išlikti gyvai, lietuvių tautai reikia išmokyti kantrybės išlaukti tikrai progai laisvei atgauti.

Ar ateis tokia proga? Kol žmonija gyva, jos istorija nestovės vietoje. Ji turi savo logiką, kuri pažadina gaivališką jėgą, viską sau nuo kelio nušluojančią. Pažvelkime, kaip per 15 metų sutrupėjo kolonistinės imperijos susprogdymas gilnėje Azijos ir Afrikos tautų išsivadavimo sąjūdyje. Atsivertę naciona-

(Tęsinys 5 psl.)

JEWELRY LAIKRODELIAI Deimantai urmo kaina PAS BUDRIKĄ

Akmenuoti nauji rankiniai laikrodėliai po	\$6.95
17 J. rankiniai laikrodėliai po	\$9.95
17 J. rankiniai laikrodėliai po	\$19.95
17 J. rank. laikrodėliai 14 k. aukso	\$39.95
Kišeniniai laikrodėliai po	\$1.99
Alarm Clocks po	\$1.99
Kliperiai plaukams kirpti po	\$4.50
Deimantiniai rektukai stiklui plauti	\$3.75
Dideli blanketai dvigubi vertės \$9.00 po	\$4.95
Decron gražios antklodės po	\$7.95
Deimantiniai žiedai vertės \$200.00 už	\$98.50
Deimantiniai žiedai vertės \$100.00 už	\$48.50
Jungtininiai žiedai 14 k. aukso po	\$9.00
Rasomos plunksnos parkeriai po	\$3.75
Daugybė prekių tik už pusę kainos.	
Hoover ir Electrolux dulkių valytuvai po	\$29.50
Smith - Corona rašoma mašinė, nupiginta	\$39.50

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street
CALumet 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro.
Budriko radio valanda sekmadieniais nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš WHFC radio stoties 1450 kil.

Mūsų Žingsniai

(Atkelta iš 4-to psl.)

gišką bazę. Sovietų Sąjungos buvo įsteigta kaip komunistinė universalinė valstybės branduolys, kuris, komunizmui laimėjus visame pasaulyje, turėjo apjungti visą žmoniją. Komunistinis Internacionalas įsipareigojo kiekvieną valstybę, kur komunizmas laimės, įjungti Sovietų Sąjungon. Tačiau po II pasaulinio karo satelitinės valstybės buvo paliktos savito valstybingumo formos. Dar daugiau, Komunizmui laimėjus Kinijoje, atsirado tikrai nepriklausoma, didelė ir stipri komunistinė valstybė šalia Sovietų Sąjungos. Apie Kinijos įjungimą į Sovietų imperiją, rusai, turbūt, ir pagalvoti bijo — ištirptų rusai žemės išalkusių kiniečių masėje, kaip sutirpo mongolai ir mandžurai. Šiandien Sovietų Sąjungos pirminė idėja virto anachronizmu, kaip anachronistiškas jos vardas be geografinio turinio ir jos herbas, vaizduojąs žemės rutulį. Valstybiniai anachronizmai kartais dar ilgai laikosi, bet jie visi mirėliai pasmerkti. Prieš Sovietų Sąjungą iškyla Austro-Vengrijos likimo šmėkla.

Kol yra gyvybė, tol yra ir viltis. Šiandien daugeliui tautų, ilgus amžius vergavusių, brėksta laisvės aušra. Bet tik toms, kurios gyvos išliko. Kantriai vilkė vergijos jungą, ilgai kentėję pažeminimus Amerikos negrai šiandien baigia išsikovoti visas žmogaus ir piliečio teises, o laisvi ir karingi indėnai nesidavę paverjami ir buvo išnaikinti, narsios ir išdidžios rasės likučiai šiandien tik atrakcija turistams. Nuobodį latvių tautos istorija — varda! ponų, kuriem latviai baudžiavę ėjo — vokiečiams, lietuviams ir lenkams, švedams, rusams; tačiau per ilgus vergijos amžius latvių tautos gyvenamas plotas nesusiaurėjo, dar ir išplito lybių sąskaiton. Mūsų tautos istorija didinga, karai su vokiečiais, rusais, švedais, lenkais totoriais, net turkais, karai imperijai kuriant, ją ginant, karai už laisvę, karai, į kuriuos mūsų sąjungininkų interesai nuivėlė, — o mūsų tautos gyvenamas plotas ėjo vis siauryn ir siauryn.

Ginkluotos kovos atsisakyt tauta negali, jei nenori prarasti savigarbos. Nenorime būti čekais, kurių valstybė buvo sukurta, išdraskyta ir vėl atkurta vien tik popierinėmis deklaracijomis ir sutartimis, vien parlamentarinėse kombinacijose ji ir komunistų valdžion pateko. Bet saugokim savo tautą, kad ją, vergijos dykumoj laisvės ištroškusių, nesuviliotų mirtį nešą klaidingi mirazai.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 15, 1960

DARBAI IR ŽYGIAI

Vincas Trumpa, padidinęs savo ankstyvesnįjį inšą, tapo tryliktoju jaunosios kartos kultūros žurnalo "Metmenų" šimtininku.

Antano Skėmos rečitalį — prozos ir dramos vakarą — lapkričio 6 d. Free Baltic House rengia New Yorko šviesa ir Filisterių Santara.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų). Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvas masinas ir kt. Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

BEST BUY LIQUORS Imported & Domestic Name brand WINES — LIQUORS — BEERS at cut rate prices. Catering to church & social affairs. We invite commercial accounts 2857 W. 63rd St. — PR 8-9185

A. L. STRACHAN & SON Highest quality COAL & FUEL OIL Prompt Courteous service Call RE 7-3860 2209 W. 63rd St.

LEECRAFT CO. Everything for the Hobbyist Complete stock of crafts. Model building Kits — Plastic Materials. Handcraft supplies — Jewelry findings. Tools & Accessories — HO trains Open daily till 6, Mon-Thur-Fri-till 9 Sun. 1 P. M. to 6 P. M. 6319 S. Western. — WA 5-4140

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI PERKRAUSTAU (MOVING) BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Visi programai iš WOPA, 1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto
Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

ISNUOMOJAMOS SALES: Vestuvėms, posėdžiams, banketams, pokyliams, suvažiavimams ir t. t. Kiekvienoje salėje yra 360 sėdimų vietų. Mes pristatome užsąkytą maistą. Dėl užsąkytų skambinkite arba atvykite į OAZA CATERING 1250 Milwaukee Ave. • EVerglade 4-9470 • Chester Wicha Yra mašinom pastatyti vieta. Kai kreipsitės dėl salės, paminėkite šį skelbimą.

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO gražiai iliustruotus mūsų tautos atgimimo vaizduojančius knygas! S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50 K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00 K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00 Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Išigykite jas įvairių progų dovanoms! Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu: K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor, NEW YORK 11, NEW YORK

BEN GELLER "The Name Behind the Brand" OFFERS THE YEARS BEST DEAL ON THE

BEN GELLER CHEVROLET

NEW 1961 CHEVROLET

TOP DOLLAR FOR YOUR PRESENT CAR IMMEDIATE DELIVERY ON A BRAND NEW CHEVROLET

WE NEED YOUR CAR! SERVICE & PARTS NEW & USED CARS 3400 W. OGDEN • 3729 W. OGDEN

"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU! Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlapį kę apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

JUS PAGYDYTI YRA MŪSŲ BIZNIS

Jūsų registruotas farmacininkas išpildo visus receptus ir juos du syk patikrina

Veitui paimamo ir pristatome užsąkytus.

Skambinkite: LUdlow 2-7100.

Jūs taip pat rūpestingai pildykite daktaro nurodymus, kaip jūsų farmacininkas atidžiai išpildo jo receptus.

Greitas receptų išpildymas

CRAWFORD
Prescription Pharmacy — Medical Center
6449 S. PULASKI RD.

ISPLANUOTA PAGAL DAKTARŲ PAGEIDAVIMUS

- Mašinoms pastatyti vieta prie pastato.
- Didelis laukiamasis.
- Oro vėsinant.
- Vaisinė nam pašiam pastate.

DAR TURIME RINKTINIŲ LAISVŲ PATALPŲ. DĖL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE LU 2-7100.